



Bavariae Sanctae Volvmen ...

Rader, Matthäus

Monachii, M.DC.XXIV.

S. Sebaldvs Peregrinvs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79699](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79699)

S. SEBALDVS PEREGRINVS.



Vt Solis, cum per medium volat aureus orbem,
Abi toto laetum cernitur orbe iubar,
Lucida sic virtus celsa de stirpe resurgens
Exemplo populos, totaque regna trahit.

Regia progenies sociatque regia virtus
Sparsit laudes, Duce Sebaldo, tuas.
Fugisti thalamos, fugientem fama secuta est,
In thalamis tecum fama sepulta foret.

SEBASTIÃO PEREIRA



Sebastião Pereira, natural de Lisboa, foy
 escrivão da Real Chancaria de Vila Rica,
 e foy nomeado para o cargo de
 escrivão da Real Chancaria de Vila Rica,
 em 1764.

Sebastião Pereira, natural de Lisboa, foy
 escrivão da Real Chancaria de Vila Rica,
 e foy nomeado para o cargo de
 escrivão da Real Chancaria de Vila Rica,
 em 1764.

SEBASTIÃO

E

S. SEBALDVS

PEREGRINVS.



Ebaldum alij Dacum natione, alij Danum, alij vel Britan-
num vel Hibernum vel Scotum faciunt, adeo plerique
scriptorum diuinant potius quam narrant. Regio satu-
editum omnes fere consensu tradunt, nec interim quis-
quam vel parentes exprimit vel eius maiores, quod simplicitas æui
minùs ad hæc attenderet, aut vetustas temporum, quæ omnia con-
sumit, etiam nomina delerit. Danum non fuisse ratio temporum
ostendit, cum longè post Dania sub leges Christi concesserit. De
annis non satis constat; Martello Franciæ principe & Pipino rege
patre Caroli M. vixisse autumant. Lambertus Schafnaburgensis
anno 1072. hæc de Sebaldo, Clara & celebris valde his temporibus per Gal-
lias erat memoria S. Sebaldi in Nurnberg & S. Hemeradi in Hasengou, & ma-
gno populorum concursu quotidie frequentabantur, propter opitulationes, quæ di-
uinitus illic languentibus sæpenumero conferebantur. Enimuero hæc à
morte S. Sebaldi euenisse ad eius cineres certum est, vt non repu-
gnet superioribus, illum prioribus annis vixisse. Recitat eadem
verba Trithemius Hirsau, Chron. 1072.

Institutum aiunt primis pueritiæ annis optimis literarum dis-
ciplinis Lutetiæ Parisiorum, quod ante Academiam conditam fie-
ri oportuit. Nam anno demum 791. Lutetiana academia à Ca-
rolo M. instituta est, vt ex varijs scriptoribus Iacobus Middendor-
pius ostendit. Antea quoque literas Lutetiæ ab doctores publi-
cis traditas idem docet cum scribit, *Quamquam igitur ante Carolum*
artes Parisijs etsi corruptæ floruisse videntur, is tamen veram Academiae for-
mam introduxit. Ad Sebaldum redeo, quem religionem cum nutri-
cis lacte hausisse tradunt. Tum ex ephæbis excedenti virginem à
parentibus genere, forma, religione parem desponsam, sed ab Se-
baldo ad exemplum S. Alexij nuptam in thalamum deductam, pri-
manocte relictam, cum oratione Sebaldi esset inducta vt in abitum
consentiret. Orationem placet è verbo subiungere, ex qua pietas
& sensus rerum cælestium vtriusque poterit cognosci, *Onusta qui-*
dem auro gemmisque opæclara virgo incedis, latro tibi vitandus est, inter enim
scorpiones & serpentes ingredimur, caro nostra fragilis, cinis futurus post modi-
cum, cum omnia possit Deus, lapsos nos valet non erigere virgines. Noli ergo
sponsa, subiaceremaledictioni. In dolore paries filios tuos: seruemus igitur quod

1000XL,
circa floruit. X17.
Cal. Sept.
Conrad, Celsus post Ca-
roli M. auum vixisse
tradit, cap. 8.
Lambert. Schafnab.
p. 189. anno 1072.
Hartm. Schedel.
Chron. p. 162.
Trithem. Hirsau.
Chron. vita. patria
lingua conscripta.
Magdeburg. Centu-
riat. 8. c. 10.
Martyrol. Canisij.
Arnold. viron p.
504. l. 4.
Cratopol. de SS. Germ.
p. 133.
M. S. Hartm. Sche-
del. p. 124.
Iacob. Gretser. in SS.
Eystettenfib. p. 372.

Lib. 2. Acad. p. 333.

M. S. in 4. te p. 124.

De S. Richardo an
Rex Angliæ fuerit in
S. Vilibaldo & Val-
burga dictum, & la-
cebus Græcorum proli-
xè disputant in SS.
Æstetensib.

Clunier. l. 3. c. 8. p. 30.
v. 33.

Clunier. c. 2. p. 27. B.

nati sumus, tu in paternis interim laribus, ego ibi ubi aſſpicante Deo laboribus su-
doribusque acquirere licet, quod gratia angelis dedit. Fidei utique nostra mu-
tuò sint tutores Ioseph virginis sponſus virginalis diuinalisque aule custos B^{ea}
virginis Marie, sub quorum testimonio hanc arcam virginalis integritatis gem-
ma pudicitie decoratam, perfectam arculari figura accipito eundem præſenta-
turus illi qui est flos fructusque virginis. Dein clam omnibus ex regia se
subduxit, neglectisque omnibus vitæ præſentis commodis, spe fu-
tutorum exilio patriam post habuit, vt eo certiùs ad cælestem Bea-
torum sedem aspiraret, profectus à patrijs laribus Italiam petijt, in-
ibiq; in SSS. Richardū regem, vt volunt, Angliæ, V Vilibaldum &
VVunibaldum filios, quorum vitas in hoc ipso volumine cognos-
ces, incidit, inopiæque laborantibus alimenta vinique laticem mi-
nisterio cælestis intern uncij impetrauit. Arianam impietatem ad-
mirandis sapius factis, quàm dictis refutauit. Reuerſus ex Italia,
focijsque relictis venit Ratisponam, Boiorum id loci caput, diuer-
titque in humilem pauperis casam, precatus patrem familiæ, vt
focum rigenti excitaret, cælum enim hiemauerat, tellus niuib.
pressa tenerum Sebaldi corpusculum horrore frigoris ita perfude-
rat, vt prope gelaret. Deerat materia in alimentum ignis, fertui ge-
licidium ab hospite negante sibi quicquam ramenti esse, quo calo-
rem prouocaret. Sebaldus sturiam in carbones immittit, quæ alias
rogum extinctura, obſtupeſcente natura accendit, adeò hiems eti-
am cælestibus viris pro æſtu & æſtate est, vt sæpe pro rore, vmbra,
& frigidario vndantia fornacium incendia, quod tribus Hebræis
accidit, fuere. Redintegravit eodem loci vitrea tracta non ope hu-
mana, vt ingenioſus ille Neronis æuo vitriarius, sed planè diuina,
quod alijs itidem Diuis factitatum meminimus.

Tenebatur Sebaldus magno ſilentij vitæque quietæ deſiderio.
Silua placebat inter Ratisponam & Norimbergam, quam recentio-
res Segodunum falſò credidere. Nondum Danubius illic loco-
rum ponte junctus erat, nec ratis vlla in promptu. Sed nulla vir-
tuti via eſt inuia, veſtem extimam fluctibus inſtratam aſcendit, flu-
ménque non minùs ſicco veſtigio traijcit quàm olim aut Erythræ-
um Hebræi, aut Pamphilium Alexander, quòd nec lana pallij vn-
dam biberit, nec guttam velut oleo delibuta admiferit. Siluam,
quæ in ambitu ſedecim millia paſſuum colligit, & Regno Pe-
gnesòque omnibus interluitur, ingreſſus, Deo votis precibus, inc-
dia, vigilijsque ſanctiſſimè litauit. Nec diu tanta virtus, quamuis
densa memoris vmbra tecta potuit latere. Erat in eadem vicinia
vir minimè malus, & Sebaldus noſtro etiam familiaris & hoſpes.
Is ex

Is ex præterfluente riuo subinde prædam trahebat & piscationi dabat operam. Deprehenderant hunc ex arce speculatores & comprehensum, quod illum jus piscandi habere negarent luminibus exuerunt. Quod ubi Sebaldu didicit, illacrymatus acerbæ miseri fortunæ, diuersitori suo gratus solem reduxit, exsculptosque oculos restituit. Siluæ cultoribus & viciniae cum legem cælestem exposuisset, reliquias Idolorum aboleuisset annis & senio laboribusq; fractus ad D. Martini Sodales Noribergam confugit, vltimūque ibi diem clausit. Quanquam alij sunt auctores, qui tradant, eum in ipsa silua decessisse, corpusque iumentis jugi insuetis impositum ad locum, quem destinarat quieti deportatum conditūque, crebris beneficiorum miraculis inclaruisse, ac demum ab Martino Quinto cælesti religione consecratum inter cælites coli publicè cœptum, quarto decimo Calend. Septembr. quod eo die, xix. inquam Augusti, obiisset. Sacrum eius pignus Noribergæ in æde principe Petri & Pauli olim religiosissime cultum, hodie, vt omnes Diuini ceneres (quod impiæ Lutheri sectæ acceptum feras) neglectum jacet, donec propitium magis cælum Germanias terras respiciat.

Eandem compendio vitam tradit Hartmannus Schedelius in Chronico his verbis: *Sebaldu Confessor dignissimus ac sanctissimus hac tempestate (vt quidam ferunt) doctrina ac sanctitate in Germania floruit. Is ex nobilissimis ortus parentibus regis Dacie filius ac regina castissima; qui votis ac precibus à Deo hanc sobolem impetrarunt. Ab ineunte atate disciplinis & literis traditus, pro adipiscendis liberalibus artibus in adolescentia Parisios petijt. Cum eruditissimus euassisset, Virgo pulcherrima de familia regum Francorum matrimonio ei iuncta fuit. Verum spretis mundialibus pompis, relicto regno sponsam elegantissimam nocte deseruit; in longinquas regiones ac eremum secessit. Ubi cum annis XV. sanctissime vixisset, inde deuotionis gratia Romam perueniens a Gregorio II. summo Pont. ad Germanos prædicationis gratia directus Villibaldum & Vimbaldum fratres itineris comites habuit. Et primo apud Longobardos deinde Ratisbonæ, doctrinā, virtutibus ac miraculis claruit. Postremo apud Nurembergam in solitudine nemorum religiosissimam ac perfectissimam vitam vsque in finem exegit. Ubi præter doctrinam populo exhibitam miraculorum gloria nominatissimus euasit. Tandem plenus dierum ad oratorium fratrum S. Martino dicatum Nurembergæ (ubi modò cenobium Ordinis D. Benedicti ad S. Egidium nuncupatum peruenit, infirmitate ac senio correptus sanctissime migravit ad Dominum. Cuius sanctum corpus ab indomitis bobus ad locum sepulture ductum insignis basilica in eius nomine extructa est. Quem postmodum summi pontifices propter crebra miracula in Sanctorum Confessorum numerum aggregauerunt; præcipue*

Græpelt.

VVisen.

MSS. p. 131. 6^a ediz.

1840.

Hartm. p. 162.

præcipue Martinus V. Papa eius Festum per vniuersum orbem XIV. Kal. Septembr. celebrari iussit. Quamobrem apud Nurembergenses summo honore quotannis colitur! cum Nuremberga præclara vrbs meritis huius dignissimi patroni augmentum in omni honore & gloria vbertim sensit.

Iuuat antiquum apponere Sapphicum ex M. S. decerptum, quo non ineleganter tota Sebaldi vita absoluitur,

Conradi Celii.

Regiæ stirpis soboles Sebalde,
Norica multum veneratus urbe
Da tuam nobis memorare Sanctam
Carminè vitam.

Te sacris votis generant parentes,
Cum diu lecto sterili vacassent,
Teque suscepto statuere castam
Ducere vitam.

Natus hic sanctis puer ergo votis,
Galliæ claram properas in urbem
Artibus sacris animùmque cultis
Moribus ornans.

Hauseras sanctas ubi mente leges,
Patriam doctus rediisti in aulam
Regiam, querunt tibi mox venustam
Iungere sponsam.

Vt dies letis fuerat paracta
Nuptijs virgo pudibunda vultu
Ducitur celsi tibi copulanda
Candida lecto.

Cumque jam clausum fuerat cubile,
Et quies cunctis foret alta rebus,
Tu tuæ sponse loqueris pudicè
Talìa verba.

Nata de magno mea sponsa rege,
Non tuum castum violabo corpus,
Si placet placet mecum pia vota castæ
Iungere vite.

Adnuit virgo tenero pudore,
Et Deo magnas dedit ore grates,
Integram seruans generosa casto
Corpore vitam.

*Ipse mox celsam genitoris aulam
Spiritus sancti monitu relinquens
Horridam siluam, Herciniūque vastū
Saltibus intras.*

*Et per exesa caua saxa rupis
Stratus orabas manibus supinis,
Feruidum solem, Boream, niuesque
Passus & imbres.*

*Et feras inter medias quiescens
Sepe montanis satiatu herbis
Hauferas puram liquidis fluentem
Fontibus undam.*

*His ubi corpus dapibus foueres
Mentis in puram tenuatus auram
Sepe diuino nitido videbas
Pectore vultus.*

*Sic tribus lustris tacito peractis
Inde Romanam properas ad urbem
Qua Dei verbum monuit per orbem
Spargere Pastor.*

*Ipse mandatum recipis paternum
Et vagus terras varias pererras
Donec immensum peregrē venires
Letus ad Histrum.*

*Hic ubi cymbis tumidus careret
Præbuit tutam, pater alme, nauem
Pallium, quo tunc fueras pudico
Corpore tectus.*

*Moxque per vastas nemoris latebras
Noricam letus veniens in urbem
Hanc docens sacro monitu profanos
Linquere cultus.*

*Et Deum celso residere celo
Prædicas; penas vitij daturum
Quique virtuti tribuet beata
Premia vite.*

*Ille de casta genitrice natus
Corporis mortem tulerat cruentam
Tertio Phæbo rediens sepultus
Victor ab oris.*

Approbas

Approbas multis tua verba signis
Scripta quæ libro reperi fideli,
Nec minus clari hodie coruscas

Inclite regnis.

Cumque jam longo fueras labore
Fessus, & sedes meritis beatas
Te senem nostras Deus imperabat

Linquere terras.

Spiritus sanctos ubi liquit artus,
Mox boves corpus tulerunt agrestes
Quæ tuas sanctas modo personamusq; laudes

Carminibus laudes.

Ergo jam celomero locatus
Hanc velis urbem medijs arenis
Conditam sanctis precibus juuare

Sedulus orans.

Terra fecundomadeat liquore,
Et salutare habeat calores
Spiceam gestans Cereris coronam

Fœnore multo.

Spumet & plenis rubicundus uvis
Bacchus, & frontes tetricas relaxet,
Et pecus latis nemorosa carpat

Pascua pratis.

Prosperos seruent radio cursus
Astra; nec morbos subitos minentur
Pârque per nostras maneat perenni

Tempore terras.

Fata Germanis faueant triumphis
Dum petet Turcos gladijs cruentis
Principis nostri iuvenile robur

Maximiliani.

Hinc ubi nostras animas solutis
Corporum vinculis Deus euocabit
Confer, ut tecum capiamus alti

Gaudia celi.

Hæc ubi nobis, Pater, impetrabis
Ante supremi faciem Tonantis
Hic tuas semper cumulemus aras

Thure benigno.

In sum.

In summâ semper veneratione cultuq; D. Sebaldu fuit apud Noribergenses, quoad hostis cæli & omnium Sanctorum Lutherus urbem Noribergensem & magnam Germaniæ partem inuasit. Condiderant ciues paullo antequam illa pestis ciuitatem nobilissimam occuparet, Diuo Sebaldo inclitum mausoleum, quod vt ex rationibus M. S. Codicis Noribergens. constat ex orichalco singulari opere factum septuaginta octo millibus sexcentis quadraginta quinq; aureis æstimatur. Descripsit illud carmine Eobanus Hessus.

2579.

Extat in hoc templo monumentum insigne Sebaldi
 Quem Diuum pars magna vocant: hic primus ab orbe
 Externo veniens fertur loca nostra colentes
 Christicolam docuisse fidem, pro cuius honore
 Officij meritisque pijs his cultibus illum
 Affecit pia cura patrum, testata salutem
 Hoc primum doctore sibi que suisque paratam.
 Atque ideo hoc illi posuere insigne sepulchrum,
 Officij memores, quo non prestantius ullum
 Siue manu, siue ingenij, siue arte magistra
 Contendisse libet, totum est ex ære nitenti
 Artificis calata manu, pulcherrima moles
 Naturæ varijs operum, forma omnis ab imo
 Surgit epistilijs fracta excrecentibus inter
 Serpentum species operosa toreumata florum.
 In summa coit, & pulchri fastigia tecti
 Contrahit, ipsa etiam varijs calata figuris.
 Non angusta tamen ne vertex summus acutam
 Pyramidem faciat, quamquam tres pyramidales
 Adsimilet conos; circum capitella columnis
 Addita sunt, spiræq; breues torulique rotundi
 atque abaci teretes, quibus aut simulacra Deorum,
 Aut hominum insistent, videas colludere fictas
 Arte puellarum effigies, semperque nouatos
 Formarum vultus, colubros adrepere, nudas
 Stare puellarum species tenuis ilia, donec
 In caudas abeant, media plus parte, draconum.
 Quid statuas alias memorem, matrumque virorumque,
 Has nudas, illas armis & vestibus aptas?
 Quid tot quadrupedum formas? tot sculpta leonum

F

Corpora?

Eob. Hess, in Norimb.
 descript. apud Græss.
 p. 375.

Corpora? nudorum infantum quid mille figuras?
Musa nec ulla queat tanto satis esse labori,
Nec verbis aquare opus immortale futurum,
Quod neque Praxiteles, nec Myron, nec Polycletus
Nemo Cares, nemo Scopas reprehendere possit.
Quaquam fama illos sculpendi nobilis eris
Commendat, nostros melior peruenit in annos
Gloria. Sicut enim fuit ignorantior etas,
Et rudis illa prior, sic nos, crescentibus annis
Crescere & inuentis meliores addere rebus
Par fuit, & veterum vinci feliciter artes.

